

ПРЕСУДА THORGEIR THORGEIRSON ПРОТИВ ICELAND

СОВЕТ НА ЕВРОПА

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

СУД (ВО ПОЛН СОСТАВ)

СЛУЧАЈОТ НА THORGEIR THORGEIRSON против ИСЛАНД

(Апликација бр. 13778/88)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

25 Јуни 1992

Во предметот Thorgeir Thorgeirson против Исланд ¹,

Европскиот суд за човекови права, составен во согласност со член 43 (чл.43) од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“)² и релевантните одредби од Правилата на судот, како Совет составен од следните судии:

Г-дин R. RYSSDAL, Претседател,

Г-дин L.-E. PETTITI,

Г-дин R. MACDONALD,

Г-дин A. Spielmann,

Г-дин S.K. Martens,

Г-ѓа E. PALM,

Г-дин R. PEKKANEN,

Г-дин A.N. LOIZOU,

Г-дин Gardar GÍSLASON, ad hoc судија,

како и г-дин M.-A. EISSEN, Регистратор, и г-дин H. PETZOLD,

Заменик Регистратор,

На затворена седница на ден 27 јануари и 28 мај 1992,

Ја донесе следната одлука, која што беше усвоена на последно споменатата дата:

ПОСТАПКА

1. Предметниот случај му беше проследен на Судот на 8 март 1991 од страна на Европската Комисија за Човекови Права („Комисијата“), во рамките на рокот од три месеци утврден со член 32, пасус 1 и член 47 (чл.32-1, чл. 47) од Конвенцијата.

¹ Предметот е заведен под број 47/1991/299/370. Првиот број се однесува на позицијата на предметот во листата на предмети доставени до Судот во релевантната година (вториот број). Последните два броја ја означуваат позицијата на предметот во листата на предмети доставени до Судот од неговото основање и во листата на соодветните првични апликации до Комисијата.

²Како што е изменето со член 11 од Протоколот бр. 8 (П8-11), кој влезе во сила на 1 јануари 1990.

Случајот е инициран со апликација (бр.13778/88) против Република Исланд поднесена до Комисијата во согласност со член 25 (чл.25) од страна на г-дин Thorgeir Thorgeirson, исландски државјанин, на 19 ноември 1987.

Барањето на Комисијата се однесуваше на членовите 44 и 48 (чл.44, чл.48) и декларацијата со која Република Исланд ја признава задолжителната надлежност на Судот (член 46) (чл.46). Предметот на барањето беше да се донесе одлука во однос на тоа дали фактите од случајот преставуваат или не повреда од страна на тужената Држава на нејзините обврски по член 6 пасус 1 и 10 (чл. 6-1,чл.10) од Конвенцијата.

2. Во одговор на барањето направено во согласност со правило 33 пасус 3 (д) од Правилата на Судот, апликантот изјави дека тој сака да земе учество во постапката. Претседателот му даде одобрение да го претстави својот случај, под услов тој да има помош од адвокат по бегов избор (правило 30).

3. Советот кој треба да се конституира ги вклучи *ex officio* г-дин Thór Vilhjálmsson, избран судија со исландска националност (член 43 од Конвенцијата) (член 43), и г-дин R. RYSSDAL, Претседателот на судот (правило 21 пасус 3 (б)). На 22 март 1991 по пат на ждрепка, во присуство на Регистраторот, ги извлече имињата на останатите седум члена, имено г-дин L.-E. Pettiti, Сер Vincent Evans, г-дин R. Macdonald, г-дин S. K. Martens, г-ѓа Mrs E. Palm, г-дин R. Pekkanen and г-дин A. N. Loizou (член 43 in fine од Конвенцијата и правило 21 пасус 4) (член 43). Последователно, г-дин Mr A. Spielmann го замени Сер Vincent Evans, кој си даде оставки и чиј наследник во Судот ги презема неговите обврски пред рочиштето (правила 2 пасус 3 и 22 пасус 1).

Со писмо од 1 октомври 1991 Претседателот, г-дин Thór Vilhjálmsson даде известување за неговото повлекување од случајот согласно Правило 24 пасус 2. На 18 ноември Владата на

Исланд („Владата“) го извести Регистраторот дека г-дин Gardar Gíslason, тогашен судија во Граѓанскиот суд во Рејкјавик, бил назначен како ad hoc судија (Член 43 од Конвенцијата и Правило 23) (чл.43).

4. R. RYSSDAL го зазема местото на Претседател на Советот (правило 21, пасус 5) и преку Регистраторот, се консултираше со Агентот на Владата, Делегатот на Комисијата и апликантот во врска со организацијата на постапката (правила 37, пасус 1 и 38).

Во согласност со утврдениот ред на 10 септември 1991 во архивата беше примен поднесок од апликантот и на 17 Септември поднесок на Владата. На 20 ноември Секретарот на Комисијата го информираше Регистраторот дека Делегатот ќе ги даде своите забелешки на рочиштето.

5. Одреден број на документи беа поднесени на различни дати помеѓу 13 октомври 1991 и 21 јануари 1992 од страна на апликантот, Комисијата и Владата, вклучувајќи понатамошни поединости на неговото барање согласно член 50 (чл.50).

6. По наредба на Претседателот, рочиштето јавно се одржа во Зградата за човековите права, Стразбур на 22 јануари 1992. Судот претходно одржа подготвителен состанок

Таму пред судот се појавија:

– за Владата

г-дин Thorsteinn GEIRSSON, Генерален Секретар на

Министерството за правда и црковни работи

Агент,

г-дин Gunnlaugur CLAESSEN, Заменик Министер за правда на

Владата на Исланд

Адвокат

Г-дин Markús SIGURBJÖRNSSON, Професор

Советник,

– за Комисијата

г-дин Н. DANELIUS, Schermers,

Делегат,

– апликантот и неговиот адвокат

г-дин Тómas GUNNARSSON, Адвокат Врховен Суд.

Судот ги слушна обраќањата на г-дин Thorsteinn GEIRSSON и г-дин Gunnlaugur CLAESSEN за Владата, од страна на Markús SIGURBJÖRNSSON за Комисијата и г-дин Thorgeir Thorgeirson и г-дин Тómas GUNNARSSON.

ФАКТИТЕ

I. ЗНАЧАЈНИ ОКОЛНОСИ НА СЛУЧАЈОТ

A. Позадина

7. г-дин Thorgeir Thorgeirson, е исландски државјани. Тој е писател и живее во Рејкјавик, Исланд.

8. Од 1979 до 1983 во Исланд се случиле повеќе инциденти инволвирајќи гласини за полициска бруталност, од кои отприлика десет биле пријавени во полицијата. Последната таква пријава била направена есента 1983 од страна на новинар, г-дин Skafti Jónsson, и истата доведе до гонење на три припадници на полицијата во Рејкјавик, од кои двајца беа ослободени, а еден беше осуден. Неговиот случај имаше огромно покривање од страна на печатот и даде повод за значајна дискусија за односите помеѓу јавноста и полицијата. Ова беше причина апликантот да објави два написи за полициската бруталност во дневниот весник Morgunbladið на 7 и 20 декември 1983, соодветно.

9. Првата статија гласеше како што следи (превод):

„ДА РАЗГЛЕДАМЕ СЕГА!

Отворено писмо до Министерот за правда Jón Helgason
Почитуван Министер за правда:

- 1) Неодамна проблем кој што ме мачеше – ако не и ме прогонуваше – повеќе години беше изненадено нагласен од страна на печатот. Еден од новинарите во Вашиот прогресивен партиски весник - Tíminn [The Time] – имаше болно искуство и се врати со повреди од ноќниот живот џунгла во Рејкјавик. Често опасностите на џунглата и други такви негостољубиви региони можат да ни помогнат да ги визуализираме тешкотиите кои морале да ги истрпат мисионерите како што биле Stanley и Livingstone, иако тие го проповедале за вредноста на Господовото Кралство отколку кооперативна Утопија.
- 2) Во овој случај неволја го снајде Ваш политички мисионер, новинарот Skafti Jónsson во градскиот ноќен живот. Фотографиите со неговите повреди на лицето, објавени во четири колумни во весник, се разбира не шокираа.
- 3) Ние не сакаме да прифатиме дека на тој начин нашиот полицаец го повредил убавото лице на новинарот. Како што тој ни кажува, тој невино си го барал своето палто кога сверовите во униформа во претходно спомената џунгла го нападнале.

- 4) По мое мислење случајот на Skafti е од мало значење. Но, бидејќи истиот доби големо внимание и беше нашироко дискутиран, би сакал да ја искористам оваа прилика да Ви посочам дека вистинскиот проблем во суштина е многу поголем и многу повеќе застрашувачки.
- 5) Случајот на Skafti, кој ни беше посочен од страна на печатот, е само врвот на ледениот брег. Под него, во темното море од тишина, демне проблем кој е девет пати поголем.
- 6) Тоа е делот кој би сакал да Ви го посочам на Ваше внимание, бидејќи Вие сте Министерот за правда и следствено командувате со тие диви сверки во униформа кои ползат наоколу, тивко или не, во џунглата на нашиот градски ноќен живот.
- 7) Јас се разбира не ја потценувам болката и тешкотиите кои овој млад човек непотребно морал да ги претрпи. Меѓутоа, Skafti очигледно ќе закрепне. Плавите точки на неговото лице ќе станат виолетови, потоа кафеави и со време тие целосно ќе исчезнат. Тој ќе се врати да работи за (The Time) и неговиот случај ќе биде закопан под купиштата од секојдневните скандали кои ќе се натрупуваат како снег по голема снежна виулица.

Тоа ќе се случи ако не ја искористиме оваа прилика да го видиме проблемот во неговата целост.

- 8) Пред неколку години морав да поминам неколку недели на одделение во нашата локална болница. Во соба во истиот ходник лежеше човек во неговите дваесетти години во неговиот кревет. Тој беше перспективен и шармантен млад човек, но беше парализиран до таа мера што не можеше да помести ниту еден дел од неговото тело, освен неговите очи. Тој можеше да чита со помош на специјална машина и рака која му помага да ги сврти страниците наместо него.

Ми беше речено дека шансите за негово закрепнување се минимални.

- 9) Цимерите на младиот човек ми кажаа дека неговите повреди биле нанесени од страна на исфрлувач во ресторан и некои полицајци. На почетокот не можев да поверувам на тоа, па затоа се распрашав кај болничкиот персонал и – Да, тие имаа право; стануваше збор за жртва на ноќната патрола на Рејкјавик.“
- 10) Сликата за ова парализирано младо момче некако ме следеше надвор од болницата и не можев да престанам да говорам за овој случај. Потоа открив дека повеќето луѓе имаат различни приказни за лица кои имале слични или уште полоши искуства со сверовите во униформа. Поединци доведени до ментална возраст на новороденчиња како резултат на борбените зафати кои полицајците и

исфрлувачите ги учат и употребуваат со брутална спонтаност, наместо да постапуваат со луѓето со внимание и грижа. Има толку многу такви приказни што во суштина се идентични, што повеќе не можете да ги отфрлате како обични лаги. Друга работа која што неизбежно оди со тие приказни е како што бруталноста ја следи глупоста е изјавата дека да се тужи полицаец во таков случај би било безнадежно. Истрагата би била преземена од страна на друго одделение во полицијата и спроведена од елитна група кои што мислат дека е нивната должност да ги ослободат сите полицајци од било какви обвинувања покренати против нив.

11) Жртвите на полициските грубијани остануваат заборавени, без надеж, како што годините поминуваат без притоа нивните последици да бидат сериозно дискутирани.

12) Сега ова може да биде една од тие ретки прилики. Тоа е причината за ова мое писмо.

13) Јас имам мало сомневање дека има нешто суштинско погрешно во систем каде што одговорните лица се чини дека ја занемаруваат целата суштина на правдата и погрешно ги толкуваат нивните должности со дозволување на грубијаните и садистите да ги изведуваат своите перверзии – без разлика кој е жртва. По мое мислење Шефот на Полицијата во Рејкјавик е

тврдоглав во неговото одбивање да ги отстрани од должност обвинетите полицајци додека „случајот Jónsson“ се истражува. Уште повеќе, тој се чини дека губи малку од својата самодоверба, иако тој е против еден од Вашите партизани во овој случај. Но ќе видиме.

14) Дури и г-дин Jónsson да го добие овој случај, тоа ќе биде исклучок и нема да смени ништо. Други жртви на оваа бруталност ќе продолжат да се собираат на куп во тишина како што и беше случајот до сега.

15) Моето мислење е дека вистинскиот проблем се наоѓа во системот каде што полицајците ги испитуваат повредите на правилното професионално однесување на другите полицајци. Ова мислење го делам со други многу покомпетентни лица – кои очигледно се двоумат во изнесувањето на нивното мислење по ова прашање плашејќи се од одмазда и тепања кои што можат да следат.

Работата е толку сериозна.

16) Двајца од Вашите претходници во Министерството за правда довија писма од мене во врска со овие проблеми. Ниеден од нив немаше пристојност да ми одговори.

- 17) Неодамна гледав Ваши слики во весникот и бев погоден од Вашиот изглед на лицето исполнет со праведност и младешки изглед помешан со доверба. Ова е навистина вистински израз на лицето кој би можел во било кое време лесно да се претопи во Вашиот карактер дури и ако изворно било наменето само за фотографот.

Со оглед на тоа Ви пишувам исто така и Вам.

Мојот предлог е истиот како што беше и порано.

- 18) Престанете да ги ставате случаите за полициска бруталност во оваа површна, бескорисна автоматска машина за перење. Се додека на полицајците им се дозволува да си помагаат еден на друг никогаш нема да имате можност да ги земете во предвид итните работи, како што се давање на тестови за коефициент на интелигенција и карактер, кои мораат да бидат положени пред тие да бидат учени како да ги спроведуваат фаталните трикови врз луѓето, да ги направите да бидат одговорни во случаите каде што на момент изгубиле контрола врз својот темперамент – сите од нив се потребните со цел да се има компетентна полициска сила достојна на моќта која им е дадена.

Но како можеме да се ослободиме од стариот систем?

- 19) Мора да формирате комитет со луѓе од доверба за да ги истражат гласините, кои постепено стануваат јавно мислење, дека има се повеќе и повеќе бруталност во рамките на полициските сили во Рејкјавик и дека истите се замолчуваат на неприроден начин. Таков комитет би можел да побара жртвите на полициската бруталност да истапат напред со своите изјави за евентуална потврда. Да се надеваме дека комитетот ќе открие дека само мало дел од полицајците се одговорни. Тие поединци би требало да бидат советувани да бараат други работи.

- 20) Имам некое внатрешно претчувство дека нашиот Полициски Проблем би можел да биде спореден со така наречениот Проблем на Младите во смисла дека споредбено неколку поединци се одговорни за ова негативно јавно мислење за нив. Понатаму, за тие поединци не може да се рече дека типични за ниту една од групите – ниту пак дека се најинтелигентните.

- 21) Јас ги имам видено полицајците како извршуваат добри дела во овој град и тука запознав многу исклучителни момци. Ние не можеме без нив. Но јас чувствувам дека му должам на младиот човек кој го запознав во локалната болница да соберам храброст и да го ставам овој предлог: да се обидеме да го исчистиме овој неред за да можат оние, кои што се спремни да ги ризикуваат своите животи, да се впуштат во авантура во џунглата на ноќниот

живот во нашиот град и во иднина да бидеме убедени дека полицаец во униформа не е дел од тамошните опасности.

Има доволно други диви сверки.

22) Во суд понекогаш се става алтернативно барање во случај главното барање да не биде прифатено. Ако Вие, Jón Helgason, не успеете да се погрижите оваа неутрална истрага да биде спроведена, јас ги повикувам способните новинари (на пример Skafti) да ја започнат оваа истрага и да ги објават резултатите во книга која најверојатно ќе стане бестселер. Јас во било кое време ќе бидам спремен да учествувам во ова.

Со цела почит и најдобри желби,

Ваш искрен,

Thorgeir Thorgeirson“

10. Извадоци од втората статија гласат како што следи:

„УДРЕТЕ ДОДЕКА МУВАТА СТОИ НА МОЈОТ НОС...

1) Изјавата на Thorgeir Thorgeirson за однесувањето на полицаецот Einar Vjarnason's во вечерна телевизиска програма на 13 декември.

...

- 2) Минатиот вторник, 13 декември имаше телевизиска програма за проблемот на полицијата. Помеѓу учесниците имаше двајца полициски интелектуалци на кои им беше дадено слободно владеење, согласно мислењето на повеќето гледачи. Единствениот гледач кого го слушнав дека ги оправдуваше Vjarki and Einar, тврдеше дека они биле само двајца и дека третиот, односно нивниот надлежен, за жал бил отсутен од нивниот камп.

Ова би можело да биде вистинито.

- 3) Кон крајот на програмата Einar, кој случајно е и Претседател на Здружението на Полицијата во Рејкјавик, организираше интересен настан: откако се консултираше со Vjarki проследено со силно шумолење на документите и шепотење, тој започна да чита од искуцан документ кој содржеше гнасоти и за мене, долупотпишаниот, лажливец и лице на кое не може да му се верува (согласно овој документ кој полицијата успеала некако да биде потпишан од лице кое нема никаква врска во тоа).
- 4) Einar многу лесно можеше да ја пренесе неговата порака без да го повредува законот за радиодифузна дејност и со тоа истовремено да ја ризикува својата чесност и работа. Многу гледачи беа вџашени од неговото однесување.

Што не беше изненадувачки.

- 5) Оваа авантура тешко би можела да се објасни како губење на контрола, па затоа се чувствувам присилен да додадам уште една статија на она што мислев дека ќе биде последен збор за работата од пред една недела (ова е напишано четврток 15-ти декември, а ќе биде доставено до весникот во петок 16-ти декември).

Морам да го споменам моето искуство од претходната недела.

- 6) Минатата среда, односно 7-ми декември, Morgunbladid го објави моето писмо до највисокиот функционер во исландскиот правосуден свет. Моето барање беше да тој одма нареди неутрална истрага за полицискиот проблем, наместо да дозволи вечно проблемот да се контролира самиот себе си. Се разбира не очекував дека мојот текст ќе биде добро примен во локалните полициски станици.
- 7) Одредено недоразбирање е секогаш неизбежно. Погрешни сфаќања кои почнаа да го опфаќаат ова прашање почнаа да цветаат; моите идеи за должностите на писателот се дека тие, во најмала рака понекогаш тој, да бидат локална свест, но нашите локални полициски службеници се чини дека имаат сосема спротивставено мислење, како што би можело и единствено да се очекува.

Нема зло во тоа.

8) Утрото кога моето писмо до Министерот Јón Helgason се појави во весникот, за чудо многу луѓе ми се јавија телефонски. Помеѓу нив беше Gudmundur Hermannsson кој се претстави себе си како Шеф на Полицијата во Рејкјавик. Тој сакаше да знае за кој случај пишував во својата статија. Јас му реков дека темата е ситуацијата воопшто, а не изолиран случај. Имаше најмалку неколку стотини случаи на кои се однесуваше. Gudmundur тогаш ме праша за името на парализираното младо момче од болницата, она кое што го имав споменато. Јас му реков, што и беше точно, дека најверојатно никогаш не го имав слушнато името на момчето. Тогаш го прашав Gudmundur дали во моментот полицијата го истражува ова прашање. Неговиот одговор беше да. Јас тогаш му потенцирав дека тоа е многу храбра работа да се направи со оглед на околностите: ако полицијата повторно се истражуваше самата себе си. Истовремено одбив да кажам било што понатаму преку телефон, освен што му ја кажав датата на моето хоспитализирање. Си кажавме збогум.

...

9) Времето помина до недела. Весниците беа полни со плачливи изјави дадени од страна на полицајците. Неделното издание на Morgunbladid објави статија на полицаец, Jóhannes Jónsson кој се повика на вест од петок, 9ти Декември, што значеше дека неговиот ракопис пристигнал во уредничката канцеларија во сабота. Ова ми беше чудно, знаејќи дека нормалниот период за чекање да се објави статија во

Morgunbladid е отприлика четири до шест дена од денот кога ракописот е предаден до денот на објавувањето. Тоа е случајот кога се работа за обични луѓе како нас. Во неговата статија полицаецот исто така ја повтори „полициската-вистина“ дека случајот Thorgeir ‘со намера да се однесува на’ требаше да се најде во вест на страна 13 од петочното издание на Morgunbladid.

...

- 10) Оттогаш нешто се случи, па сега јас морам да барам од Hall да го одржи своето ветување и да ја објави оваа моја изјава. Иако ударот на Einar кон крајот на телевизиската програма минатиот вторник се покажа многу повеќе крив така што утна и јас не сум тој што е повреден од него, јас морам да потенцирам на тоа колку беше типично за полицијата неговото однесување.
- 11) Кој е коренот на овој така наречен Полициски Проблем? Па – многу луѓе мислат дека нашите полицајци веќе имаат нападнато премногу граѓани, виновни или невини. Тие се излетуваат веќе премногу често.
- 12) Реакциите на полицијата кои неодамна се појавија во печатот покажуваат дека тие се доста запознаени со книгите на Jon Thoroddsen - лицето кое озборува и шири гласини често се појавува таму. Тие можеби исто така ја читале Сагата на Гретир Силниот (the

Saga of Grettir the Strong) чијшто принцип беше: лошото се лечи со потенцирање на полошото.

Без разлика се чини дека тие ја имаат фатено таа насока.

13) Овој принцип е премногу патетичен за целата полиција да го следи ако навистина сакаме луѓето да ги ценат нивните дела.

14) Од вторник многу луѓе ми телефонираа и го искажаа своето мислење дека шоуто на полицајците на телевизијата било катастрофално прикажување на национални карактеристики кои нашите деца можеле да ги видат.

15) Тие требало да бидат во униформа, некој рече. Нивното однесување беше толку типично за она што постепено станува јавен имиџ за нашите полициски сили како се бранат себе си: заплашување, фалсификување, незаконски дејствија, суеверие, непромисленост и неспособност.

Токму со тие зборови.

16) Насловот на оваа статија произлегува од народната приказна која сите би требало да ја знаат, за двојката која ловела мува. Помислив на неа додека го набљудував помладиот инспектор како се бори со мувата во неговата капа на телевизиската програма. Доколку нашиот Министер за правда немал време да

ја види програмата, јас би сакал да предложам да ја позајми касетата која се уште може да се најде во телевизиската станица – под услов ако сака да види скоро совршена илустрација на она што општата јавност се повеќе и повеќе го означува како Полициски Проблем.

17) Програмата треба да ни биде пример нам за потребата од непристрасно истражување на проблемот да се спречи полицијата постојано да се повредува себе си додека „истражува“ работи кои ја допираат нивната само почит и детска гордост.

18) Ајде да ги прекинеме овие борби и да го разгледаме предлогот во моето писмо до Министерот за правда. Дури би можеле да ја земеме во предвид идејата предложена од еден мој досетлив пријател:

19) - Thorgeir, тој рече. Нели би било одлична идеја да земеме добар детски психолог да ги студира овие полициски борби?

Да се надеваме дека работата не е толку комплицирана.

Со благодарност за објавувањето.

Thorgeir Thorgeirson

11. Во одговор на овие статии, Министерството за правда му прати на апликантот писмо со дата 9 јануари 1984. Го информираше дека истакнатите проблеми во статии се

разгледувани на различни нивоа и дека прашањето е ставено на агендата на Парламентот (Althing) така што Министерот за правда би можел да се произнесе во блиска иднина за студиите и предлозите кои што биле направени на ова поле.

В. Истрага и постапка за клевета

12. Со писмо од 27 декември 1983, Здружението на Полицијата во Рејкјавик побарале од јавниот обвинител да ги испита претходно споменатите обвинувања. Следствено, тој го пратил предметот до Државната Кривична Истражна Полиција (ДКИП) на 21 мај 1984 да испита дали објавите претставуваат клевета во рамките на значењето на член 108 од Општиот Кривичен Законик од 1940 (Закон бр.19/1940 – „Кривичен Законик“). На 18 јуни ДКИП го испрашала апликантот, кој имал помош од својот адвокат.

13. Како резултат на 13 август 1985 јавниот обвинител издаде обвинителен акт со кој го обвини апликантот со клевета врз неопределени членови на полицијата во Рејкјавик, спротивно на член 108 од Кривичниот законик.

14. Следните параграфи од првата статија беа сметани за клевета:

„сверови во униформа“ (пасус 9(3) погоре);

„со тие диви сверки во униформа“ (пасус 9(6) погоре);

„Цимерите на младиот човек ми кажаа дека неговите повреди биле нанесени од страна на исфрлувачите во ресторан и некои полицајци. На почетокот не можев да поверувам на тоа, па затоа се распрашав кај болничкиот

персонал и – Да, тие имаа право; стануваше збор за жртва на ноќната патрола во Рејкјавик.“ (пасус 9(9) погоре);

„Потоа открив дека повеќето луѓе имаат различни приказни за лица кои имале слични или уште полоши искуства со сверовите во униформа. Поединци доведени до ментална возраст на новороденчиња како резултат на борбените зафати кои полицајците и исфрлувачите ги учат и употребуваат со брутална спонтаност наместо да постапуваат со луѓето со внимание и грижа. Има толку многу такви приказни што во суштина се идентични,што повеќе не можете да ги отфрлате како обични лаги.“ (пасус 9 (10) погоре);

„жртви на полициските грубијани“ (пасус 9 (11) погоре);

„со дозволување на грубијаните и садистите да ги изведуваат нивните перверзии“ (пасус 9 (13) погоре).

15. Исто така се сметаше дека и втората статија содржи изјава на клевета:

„Нивното однесување беше толку типично за она што постепено станува јавен имиџ на нашите полициски сили како се бранат себе си: заплашување, фалсификување, незаконски дејствија, суеверие, непромисленост и неспособност.“ (пасус 10(15) погоре).

16. На 9 септември 1985 обвинителниот акт му беше доставен на апликантот; беше повикан да се појави следниот ден на расправа на совет на Кривичниот Суд во Рејкјавик, чиј единствен

член беше Судијата Pétur Gudgeirsson. По барање на апликантот, покренувањето на обвинувањето беше одложено до 17 септември. На тој ден судот одржа расправа на која тој се појави, придржуван од г-дин Tómas Gunnarsson адвокат во Врховниот Суд; јавниот обвинител не беше присутен. Расправата се одвиваше како што следи:

a) Како што е пропишано со вториот пасус од член 77 од Законот за Кривичната Постапка од 1974 (Закон бр.74/1974), судијата го информираше обвинетиот дека тој е испрашуван под сомнение дека сторил кривично дело.

b) Г-дин Tómas Gunnarsson беше назначен за бранител на апликантот. Сите документи од предметот му беа предадени нему.

c) Апликантот беше прашан од страна на судијата дали тој ги има напишано двете статии. Тој одговори потврдно, но истакна дека цитираните пасуси во обвинителниот акт, иако се точни, биле извадени надвор од својот контекст.

d) Судијата го конфронтираше апликантот со запис од неговата изјава дадена во ДКИП на 18 јуни 1984 и со неговото писмо до нив од 19 јуни. Апликантот ја потврди точноста на записот и дека тој го има напишано писмото.

e) Запрашан од судијата дали тој би можел да ги поткрепи со докази релевантните пасуси во неговите статии, апликантот тврдеше дека, во контекстот во кои биле дадени во обвинителниот акт – на кој тој веќе се произнесе -, тој ниту може ниту е обврзан да го направи тоа; тоа не било неговото книжевно дело, туку продукт на тужителот.

f) Апликантот побара да му биде дадено време во кое тој би се запознал себе си со документите од предметот и да ги подготви своите коментари. Друга седница беше закажана за 24 септември 1985.

17. На таа дата апликантот и неговиот адвокат се појавија пред судот, повторно во отсуство на обвинителот. Адвокатот поднесе предлог дека судијата Pétur Gudgeirsson би требало да се повлече, на основа на тоа дека покрај тоа што делува како судија, тој го претставувал обвинителството поради нивното отсуство на оваа и претходната седница.

18. На 25 септември 1985 судијата одлучи како што следи:

„Овој случај не гарантира [постапка со спротивставување на докази] во согласност со член 130 од Законикот за Кривичната Постапка .... Предлогот [на апликантот] дека судијата треба да го отстапи своето место не е поткрепен со било каков валиден аргумент и е во целост неосновано. Судијата ниту е овластен ниту му е дозволено да го отстапи своето место.“

19. На 26 септември 1985 обвинителството, согласно член 171 од Законот за Кривичната Постапка, го одби барањето на апликантот да му биде дадена дозвола да поднесе жалба против решение во скратена постапка до Врховниот суд. Последователно побара од Министерството за правда да назначи ad hoc обвинител кој ќе разгледа дали треба да биде дадена дозвола, но ова барање беше одбиено на 18 октомври.

20. Во периодот од 9 октомври 1985 до 28 април 1986, Кривичниот суд одржа шест расправи на кои апликантот и неговиот адвокат беа присутни. Беа поднесувани документи, давани усни изјави и сослушувани сведоци. Јавниот обвинител се појави на сите овие седници, освен на таа одржана на 17 февруари 1986, кога на судот му беше прикажана видео снимка од телевизиска програма.

21. На расправата одржана на 25 октомври 1985, судијата Pétur Gudgeirsson му покажа на апликантот слики од едно лице и

го праша дали е тоа младиот човек од локалната болница, опишано во првата статија (види пасус 9 (8) погоре). Апликантот одговори како што следи:

„... зачудувачки е едно искусно возрасно лице да слуша друго возрасно лице како му поставува такво прашање. Јас гледам и проучувам дневно помеѓу сто до двесте лица. Ова би одговарало на целата популација на Исланд во период од отприлика 7 години. Па со оглед на тоа поединец кој јас го гледам помалку од 50 пати не ми останува врежан во мојот ум, освен ако има некои посебни причини спротивно на тоа. Следствено крајно е апсурдно и против природата на човечкиот ум да се праша некое лице дали препознава некој поединец кој веројатно го видел пред седум години. Јас, сепак, можам да одговорам дека ова не е младиот човек кој ми беше на ум кога ја напишав статијата „Да Разгледаме Сега!“....“

22. За време на расправата одржана на 28 април 1986 странките се согласија дека не е потребна понатамошна истрага од страна на судот. Соодветно на тоа на адвокатот му беше дадено да ја достави писмената одбрана на апликантот до 3 јуни 1986; обвинителот изјави дека тој нема да дава дополнителни забелешки.

23. Во неговата одбрана, која беше поднесена на 3 јуни 1986, апликантот го повтори своето барање (види пасуси 17-19 погоре) дека случајот треба да биде отфрлен или обвинетиот да биде ослободен на основа на отсуството на обвинителот на одредени расправи од судењето. Во однос на суштината на предметот, тој, меѓу другото, го тврдеше следното:

„ Јасно е дека општата јавност е нападната од страна на полицајците... . Такво искуство е неспорно незаборавно и во нормален тек на настаните, едно лице му кажува на друго. Во процесот често се претерува во опишувањето. Како што се зголемуваат нивоата во број при формирање на јавното мислење, кое нормално е уште погрубо на рабовите отколку самиот проблем. До значајна мера, јас го употребив ова јавно мислење како главна црта во мојата статија „Да Разгледаме Сега!“. Јавното мислење се разбира самото по себе е факт и неговите почетоци се во основа помалку важни и помалку отворени да се оспорат...

Ако јавното мислење се расипе, довербата во полицајците ќе се изгуби, исто и во полицајците кои никогаш немале повредено ниту мува. Есента во 1983 оваа загуба во доверба доби толкав размер што директно ја загрози јавната безбедност. Така, кога случајот на Skafti Jónsson се појави, јас станав свесен за оваа опасност. И мојата .... статија објавена на 7 декември 1983 во Morgunbladid беше реакција на оваа опасна ситуација. Со пишувањето на оваа статија јас сметам дека ја извршував должноста на чесен писател, кој го изучува духот на нацијата и известува за своите откритија без да ја крие вистината. Ова му е јасно на било кое лице кое сака да ја прочита статијата во нејзината целост и да се потруди навистина да сфати што е напишано таму.

...

Но главната цел на оваа статија, и нејзиниот заклучок, беше да побарам од Министерот за правда да спроведе истрага во однос на тоа дали јавното мислење е точно или неточно. Намерата на статијата беше се покрене едно легитимно, итно прашање.

Иако мојата намера беше да напишам статија целосно во рамките на законските граници, јас нема да го кријам фактот дека исто така се обидов да го обликувам текстот на таков начин да измамам одговор од засегнатите страни. Прашањето, се разбира, беше во врска со точноста на заканувачкото јавно мислење. Ако ова беше неточно, се очекуваше полициските власти (кои самите може имаат широко познавање за овие работи) да реагираат на прибран, сигурен и мирен начин на почитувани, искрени души. Одборот на Здружението на Полицијата и Шефот на Полицијата едноставно ќе му препорачаа на Министер тој да покрене независна истрага што е можно побргу за бараното прашање. Таква реакција исто така значително ќе ја смирише јавноста, бидејќи тоа ќе беше доказ на добра волја.“

24. На 16 јуни 1986, на расправа на која присуствуваше апликантот, беше донесена одлука од страна на судијата Pétur Gudgeirsson кој го одби барањето засновано на отсуството на обвинителот на одредени расправи. Во однос на суштината на спорот тој меѓу другото наведе:

„Согласно доказите кои беа поднесени, обвинетиот имал интервенција во Градската Болница во Рејкјавик од 19 јуни до 11 јули 1978. Истовремено, пациент по име Trausti Ellidason ... престојувал таму, [целосно] парализиран како последица на физички напад од страна на негов познаник...
. На обвинетиот му беа покажани фотографии од Trausti Ellidason направени во Градската Болница денот по нападот. Обвинетиот изјави дека Trausti Ellidason не е

човекот кој тој го опишувал во својата ... статија во Morgunbladid; ...

Видео снимка од телевизиската програма „Различни Мислења“, емитувана на 13 декември 1983, беше поднесена како доказ.

...

Работите поврзани со спроведувањето на законот, односите помеѓу јавноста и полицијата, како и „случајот Skafti“... биле дискутирани. На крајот на програмата г-дин Einar Vjarnason Полициски Водник и Претседател на Здружението на Полицијата во Рејкјавик, истакна дека ... статијата на обвинетиот може да се покаже дека не е основана, бидејќи тој имаше ... изјава од младиот човек за кого обвинетиот имаше пишувано во Morgunbladid. Водникот ја прочита [изјавата]. [Таа] гласеше, *inter alia* ‘Тоа што Thorgeir Thorgeirson го кажува во неговата статија за мене е погрешно од почетокот до крајот.’ Откога ја испитале работата, [Mr Vjarnason] и Полицискиот Началник Vjarki Elíasson сметале дека изјавата била дадена од лицето за коешто обвинетиот пишувал.

Како што беше побарано од страна на адвокатот на обвинетиот..., [г-дин] Einar Vjarnason беше повикан да сведочи. Тој рече дека изјавата била дадена од страна на млад хендикепиран човек, кој се викал Trausti Ellidason, ... дека тој ги добил информациите за времето во кое обвинетиот и Trausti Ellidason биле во болницата, и дека било претпоставено дека обвинетиот мислел на Trausti Ellidason во неговата статија. Така тие ја добиле неговата изјава. Понатаму, сведокот наведе дека, колку што тој

знае, ниеден полицаец од Рејкјавик додека бил на должност никогаш не нанел на било кој такви повреди какви што биле опишани од страна на обвинетиот во неговата статија од 7 декември 1983.

...

Одбраната ... написмено тврдеше дека со двете статии обвинетиот ја вршел неговата должноста кон општеството како писател со насочување на вниманието на физичките повреди на луѓето, кои им биле нанесувани од страна на полицијата, изнесувајќи ги таквите прашања на виделина и барајќи официјално дејствување да се спречи истото. [Ова самото по себе ќе има] мало внимание, освен ако не е објавено во медиумите, па дури и тогаш често се случува да помине неприметено. Остри зборови и стилски измислици се чинеа исто така потребни, како што писателите толку добро знаат. Обвинетиот заработувал за живот како писател многу години, а јавните власти ја признавале неговата работа, *inter alia*, плаќајќи му плата. Неговата работа е во склоп на заштитата која ја дава член 72 од Уставот, кој забранува цензура и други ограничувања на слободата на печатот.

Меѓутоа, наведеното уставно правило понатаму уредува дека лице може да биде одговорно за печатена изјава, принцип кој никогаш не бил оспорен во исландското право. Има различни законски одредби согласно кои одредено изразување на мислења или изјави во јавност се казниви дела, како што е на пример во печат. Покрај член 108 од ... Кривичниот Законик, во овој контекст може да се упати и на член 88, 95, 121, 125, 210, 229 и член 233 (а) – 237 од истиот Законик. Обвинетиот не може да се смета

дека ужива било какви привилегии или поголеми слобода на изразување од другите како резултат на фактот дека тој е писател.

Статиите на обвинетиот во весникот биле објавени под негово име, и тој призна дека бил нивен автор. Обвинетиот бил резидент во Исланд кога статиите биле објавени во Morgunbladid. Согласно член 15 од Законот за Печатени Дела 1956 ... со тоа тој стекнал кривична одговорност и одговорност за штета на сметка на ...нивните... содржини.

За изјавите кои биле основа на обвинувањата во обвинителниот акт било речено дека биле насочени кон неодредени членови на полициските сили на Рејкјавик.

Не земајќи го предвид текстот на член 108 од .... Кривичниот законик регулира кривични дела спрема одредени ... државни службеници, [оваа одредба] исто така ги регулира кривичните дела спрема дефинирана група на државни службеници (види ја пресудата во Извештаите на Врховниот суд, книга LIV, стр.57.)

Зборовите 'сверови во униформа' и 'со тие диви сверки во униформа' се, во контекстот во кој биле објавени, сметаат за напад против и навреди на неодредени членови на полициските сили во Рејкјавик. Тие изјави се казниви согласно член 108 од ... Кривичниот законик.

Во обвинителниот акт овие изјави се сметаат за клеветнички обвинувања. Имајќи го предвид третиот пасус

од член 118 од Законот за Кривичната Постапка..., без разлика обвинетиот може да се смета дека е одговорен за нивното објавување; неговите дејствија биле точно наведени и тој не може да се смета дека имал предрасуди во подготвувањето на неговата одбрана.

Пасусите ‘Цимерите на младиот човек... ноќната патрола на Рејкјавик’ и ‘Потоа открив... лаги повеќе’ и ‘жртви на полициските грубијани’, двата самите по себе и во контекст на .... статија во весникот..., се сметаат дека претставуваат обвинувања против неодредени членови на полициските сили во Рејкјавик дека сториле многу сериозни дела на физички напади врз лица кои станале инвалиди како резултат на тоа. Ова потпаѓа под член 218... од ... Кривичниот Законик, повреда која може да доведе до казна од повеќегодишен затвор.

Обвинувањата на обвинетиот не биле оправдани, и (поради нивното) објавување ... тој подлежи на казнување согласно член 108 од Кривичниот законик.

Изразите „сверови во униформа“ и „полициски грубијани“ мора исто така да се сметаат дека претставуваат навреди на и напади против неодредени членови на полициските сили во Рејкјавик.

За овие изјави во обвинителниот акт беше кажано дека се клеветнички, но ... без разлика обвинетиот може да се смета одговорен за нив согласно член 108 од ... Кривичниот законик.

Зборовите „дозволување на грубијаните и садистите да ги изведуваат нивните перверзии“, во контекст на спомената статија, се сметаат дека претставуваат напади против и навреди на неодредени членови на полициските сили во Рејкјавик.

Во обвинителниот акт беше наведено дека тие се клеветата, но.... без разлика обвинетиот може да се смета одговорен за нив согласно член 108....

Пасусот ‘Нивното однесување беше толку типично за она што постепено станува јавен имиџ на нашите полициски сили како се бранат себе си: заплашување, фалсификување, незаконски дејствија, суеверие, непромисленост и неспособност’ не бил оправдан. Со исклучок на зборовите „суеверие, непромисленост и неспособност“ пасусот обвинува неодредени членови на полициските сили во Рејкјавик за фалсификување и други ... криминални престапи. Ова паѓа под одредбите од Глава XIV и XVII од ... Кривичниот законик, повреда која може да се доведе до тешка казна затвор.

Со ваквите изјави обвинетиот подлежи на казна согласно член 108...

Зборовите ‘суеверие, непромисленост и неспособност’, од друга страна, се сметаат дека паѓаат во рамките на границите на дозволеениот критицизам, и со оглед на тоа обвинетиот не е одговорен за нив...“

25. Апликантот беше осуден да плати казна од 10,000 исландски круни а Државниот Трезор или, доколку пропушти да плати во рок од четири недели од денот на доставувањето на пресудата, на осум дена казна затвор. Исто така беше задолжен да ги плати сите трошоци за предметот, вклучувајќи го надоместокот за адвокатот.

26. И апликантот и обвинителот поднесоа жалба до Врховниот суд, кој одржа расправа на 22 септември 1987. Адвокатот во име на апликантот побара, не само пресудата на Кривичниот суд туку и целата постапка, почнувајќи од прашањето за обвинителниот акт, да бидат поништени и предметот да биде повторно вратен на судење во Кривичниот суд. Алтернативно тој побара неговиот клиент да биде ослободен од сите обвинувања. Обвинителот побара зголемување на казната.

27. Во одлуката од 20 октомври 1987, Врховниот суд сметаше *inter alia*:

„барањето да се поништи постапката е засновано на истите аргументи коишто биле изнесени пред Кривичниот суд на 24 септември 1985, кога адвокатот на апликантот ја дал следната изјава:

‘не беше присутен претставник на обвинителството на ... било која претходна расправа во овој случај ... Во смисла на член 20(1) и 36(1) (1) [од Законот за Кривична Постапка], обвинетиот смета дека фактот што едно лице ја вршело улогата на судија и обвинител во истиот случај е незаконски. Имајќи го предвид недостатокот на иницијативата од страна на судијата да ја увиди ваквата состојба, [негова] замена ... е потребна.’

Судијата на Кривичниот суд го отфрлил ова барање и следствено на тоа јавниот обвинител одбил да одобри жалба по пат на скратена постапка до Врховниот суд... . Не биле предложени докази за време на постапката во овој не-гонет случај, како што е класифициран со член 130 од претходно споменатиот закон, за да се оправда дисквалификација или поништување на [осудата]...

Утврдувањето на вината на обвинетиот од страна на Кривичниот суд и примената на кривичниот закон... се потврдуваат како и изречената казна... . Одлуката на Кривичниот суд за трошоците во предметот ќе остане неизменета.“

28. Во одделно мислење еден член од Судот сметаше како што следи:

„Во кривична постапка во однос на клеветнички изјави неопходно е јасно да се дефинираат оние за коишто се смета дека изјавите им нанеле штета. Ова е потребно за одбраната, а и со цел да се разреши тешкото прашање за потребните граници за дискутирање на работите кои што се јавно значење.

Обвинителниот акт гласеше ... дека се покренува постапка ‘поради клеветнички обвинувања против полицајците’ и ... дека обвинувањата во прашање се насочени ‘против неодредени членови на полициските сили во Рејкјавик’. Обвинителниот акт мора да биде сфатен така што ќе се стави во врска со обвинување насочен кон полицајците во Рејкјавик воопшто. Иако се согласувам дека изјавите цитирани во обвинителниот акт се груби и како такви не се оправдани, јас сметам, повикувајќи се на горе

споменатиот начин на кој што предметот беше изложен во обвинителниот акт, дека условите за казнување поради повреда на член 108 ..., којшто треба да се земе во однос на основниот принцип на исландскиот уставен закон кој се однесува на слободата на изразување преку говор и пишување, не се исполнети.

Со оглед на горенаведеното јас сметам дека обвинетиот треба да биде ослободен и дека сите трошоци на постапката во [Кривичниот] суд како и трошоците во Врховниот суд треба да бидат платени од Државниот Трезор; тие треба да ги вклучуваат и надоместокот за назначениот адвокат на апликантот пред Врховниот суд.“

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ПРАВО

A. Слобода на говорот и клеветата врз државни службеници

29. Член 72 од Уставот од 17 Јуни 1944 на Република Исланд гласи:

„Секое лице има право да ги изрази своите мисли во печат. Меѓутоа, тој може да се смета за одговорен за нив пред суд. Цензура или други ограничувања на слободата на печатот никогаш не можат да бидат изречени.“

Одговорност на која се повикува оваа одредба е понатаму дефинирана со закон.

30. Автор може, согласно член 15 од Законот за Печатени Дела 1956 (Закон бр. 57/1956), може да биде кривично и граѓански одговорен за публикации под негово име, ако е резидент на Исланд во времето на објавувањето или ако потпаѓа под надлежност на исландските судови кога се покренува постапката против него. Ако објавеното дело не под негово име, во тој случај издавачот, уредникот, продавачот, дистрибутерот или печатарот можат да стекнат таква одговорност.

31. Клеветничка објава преставува кривично дело согласно Кривичниот Законик. Член 108 конкретно се однесува на клеветење врз државни службеници, во следните случаи:

„Кој и да нападне или на друг начин навреди државен службеник со зборови или дејствија или изјави клеветнички обвинувања против или за него кога тој ја врши неговата должност, или на сметка на вршењето на неговата должност, ќе биде парично казнет, приведен или осуден на казна затвор до три години. Обвинување, дури и да се докаже, може да гарантира парична казна ако е изјавен на дрзок начин.“

32. Во случајот на апликантот Кривичниот суд и мнозинство од Врховниот суд го толкувале член 108 вклучувајќи ги клеветничките изјави насочени не само кон одредени државни службеници туку исто така и против ограничена група на неодредени државни службеници. Преседани за да го поддржат ова толкување може да се најдат во две одлуки на Врховниот суд: Јавниот Обвинител против Jónas Kristjánsson, 19 јануари 1983 и Јавниот Обвинител против Agnar Bogason, 31 октомври 1952.

В. Кривична постапка

33. Член 20 од Законот за Кривичната Постапка му доверува овластување за гонење на Јавниот Обвинител, кому му помага Заменик Јавен Обвинител како и неколку обвинители и заменици. Тој одлучува како се води истрагата во кривичните предмети и ги надгледува (член 21).

34. Согласно член 115, Јавниот Обвинител може да покрене кривична постапка со издавање на обвинителен акт против обвинетиот. Во него мора јасно да се наведе, *inter alia*, судот во кој предметот ќе биде поднесен, името на обвинетиот, наводното кривично дело и можната казна. Обвинителниот акт тогаш се пренесува заедно со сите документи од предметот до соодветниот суд. Судијата на кому му е доделен предметот става забелешка на обвинителниот акт, кој последователно ќе му биде доставен на обвинетиот, за времето кога предметот официјално ќе биде отворен.

35. Согласно член 121 случајот формално е отворен на судска расправа за време на која Кривичниот суд му ги дава на увид обвинителниот акт и сите достапни документи на обвинетиот. Ако обвинетиот даде јасно признавање во оваа фаза, предметот ќе биде пресуден тогаш и таму. Во спротивно, мора да му биде дадена можност да приложи докази и презентира одбрана, на писмено или усно, со помош на адвокат, ако му е назначен.

36. Оставено му е на Јавниот Обвинител да утврди дали предметот гарантира постапка со спротивставување на докази како што е предвидено во членови 131 до 136. Ако е така, обвинителството ќе се појави пред судија во Кривичниот суд. Согласно член 130 таква постапка ќе се спроведе ако:

a) ако кривичното дело се казнува со казна затвор од повеќе од 8 години;

b) ако кривичното дело се казнува со казна затвор од повеќе од пет години и ако поентата на законот или фактите во прашања изискуваат таква постапка; или

c) предметот се однесува на прашања од специјално значење или исходот од предметот е на друг начин од големо јавно значење.

Ако постапката со спротивставување на докази не се спроведува, постапката ќе се води согласно членови 123 до 129. Обвинетиот ќе го претстави својот случај пред судијата во отсуство на обвинителството, освен ако Јавниот Обвинител не одлучи поинаку.

37. Кога обвинителството нема да се појави судијата, во согласност со општото правило содржано во член 75, мора да ги истражи ех *officio* и независно, сите факти на или прашања во случајот, дури и ако обвинителството веќе ги истражило и подготвило извештај во врска со тоа. Судијата мора исто така да ги земе во предвид сите релевантни фактори во врска со вината или невиноста на обвинетиот и сите олеснителни или отежнувачки околности. Штом истрагата е завршена и обвинетиот, или неговиот адвокат, ги поднел неговите докази и писмени забелешки, судијата го утврдува предметот врз основа на сите докази.

38. Жалба против осуда од страна на Кривичниот суд се поднесува до Врховниот суд. Во случај на жалба Јавниот Обвинител мора да се појави, дури и ако тој не постапил така пред Кривичниот суд.

39. Врховниот суд има овластување да разгледува прашања за фактите и законот. Согласно член 185, тој може да ја поништи постапката во целост или, алтернативно, одлуката на Кривичниот

суд ако утврди дека имало сериозни грешки во водењето на постапката во прв степен. Во тој случај, предметот може да се врати, во целост или делумно, на понискиот суд на повторно постапување.

40. Согласно член 171, обвинетиот може, со дозвола од Јавниот Обвинител, да поднесе жалба во скратена постапка до Врховниот суд против одбивањето на судија на Кривичниот суд да се повлече. Во отсуство на таква дозвола, обвинетиот може со редовна жалба до Врховниот суд, да бара Кривичната постапка да биде поништена врз основа на тоа дека судијата требало да се повлече.

41. Член 36 од Законот за Граѓанска Постапка (Закон бр.85/1936) кој, согласно член 15 од Законот за Кривичната Постапка, се однесува исто така на кривични предмети, регулира дека судија ќе се повлече во следните околности:

- a) ако е странка или застапник на или роднина на странката во парницата;
- b) ако сведочел во однос на фактите на предметот или ако бил инспектор или проценител во врска со предметот;
- c) ако го застапувал предметот или давал совет на странка;
- d) ако е непријателски настроен кон странка;
- e) ако предметот му е од финансиско или морално значење нему или на неговите роднини;
- f) ако постои било каков ризик дека нема да го разгледа предметот непристрасно.

Ако судијата е дисквалификуван поради било која од горенаведените причини, Министерот за правда мора да назначи нов судија да го води предметот.

C. Измена на Законот за Кривична Постапка

42. Ревидиран Закон за Кривична Постапка се очекува да влезе во сила на 1 јули 1992. Член 123 од Законот предвидува дека ако обвинителот не се појави на седница на судот, тогаш предметот мора да биде одложен.

ПОСТАПКА ПРЕД КОМИСИЈАТА

43. Во неговата апликација (бр.13778/88), поднесена до Комисијата на 19 ноември 1987, г-дин Thorgeir Thorgeirson наведе дека имало повреди на член 6 пасуси 1 и 3 (ц) (чл.6-1, чл.6-3-ц) (право на фер судење од непристрасен суд и право да се брани самиот) и член 10 (чл.10) (право на слобода на изразување) од Конвенцијата како резултат на постапка за клевета покрената против него и неговото последователно осудување.

44. На 14 март 1992 Комисијата ги прогласил за прифатливи неговите жалби кои се однесуваа на:

а) отсуството на Јавниот Обвинител на одредени судски расправи за време на судењето на апликантот и неговиот ефект на непристрасноста на Кривичниот суд на Рејкјавик; и

б) мешањето во слободата на изразување на апликантот.

Останатите жалби беа отфрлени како неприфатливи.

Во нејзиниот извештај од 11 декември 1990 (член 31) (чл.31), Комисијата го изразила своето мислење дека немало повреда на член на член 6 пасус 1 (чл.6-1) (едногласно) и дека имало повреда на член 10 (чл.10) (тринаесет гласа против еден).

Целосниот текст на мислењето на Комисијата и на одделното мислење се дадени како анекс кон оваа пресуда³.

³ Забелешка од Регистраторот: Од практични причини овој прилог ќе се појави само во печатената верзија на пресудата (Книга 239 Серија А од Публикациите на Судот), но копија од извештајот на Комисијата може да се добие од Регистарот.

ПОСЛЕДНИ ПОДНЕСОЦИ ДОСТАВЕНИ ДО СУДОТ ОД СТРАНА НА ВЛАДАТА

45. На расправата на 22 јануари 1992, Владата го повикала Судот да утврди дека, како што било наведено во нивниот поднесок од 16 септември 1991, немало повреда Конвенцијата во конкретниот случај.

ВО ОДНОС НА ПРАВОТО

I) НАВОДНИ ПРОМЕНИ НА ЧЛЕН 6 ПАСУС 1 (ЧЛ.6-1)

46. г-дин Thorgeir Thorgeirson тврдел дека тој немал судење од страна на „непристрасен суд“ во рамките на значењето на член 6 пасус 1 (чл.6-1) од Конвенцијата, кој, во таа мера е релевантен, регулира:

„Во утврдувањето на ... било какви кривични пријави против него, секој има право на фер ... судење .. од ... непристрасен суд...“

Апликантот се жалел дека согласно применливата исландска регулатива (види пасус 36 погоре), помалку сериозни предмети, за кои не се гарантира постапка со спротивставување на докази, можат да бидат испитани во отсуство на Јавниот обвинител. По мислење на апликантот, тоа значи дека судиите на окружните судови имаат овластување во таквите предмети да ја превземаат функцијата на обвинител. Оваа ситуација била критикувана од голем број на судии од окружните судови, и згора на тоа, само

што не била сменета: согласно член 123 од Предлогот за измена на Законот на Кривичната Постапка, кој се очекувал да влезе во сила на 1 јули 1992, случајот ќе бил одложен ако обвинителот не се појавел.

Апликантот тврдел дека во неговиот случај, во кој Јавниот Обвинител бил отсутен во поголем број на расправи во Кривичниот Суд Рејкјавик, резултат на ова регулатива било тоа дека судија Pétur Gudgeirsson – единствениот член на судот – не само што ја водел судската истрага туку и ја презел улогата на претставник на обвинителството. Последователно, Кривичниот суд не го задоволил предусловот за непристрасност согласно член 6 пасус 1 (чл.6-1) од Конвенцијата.

47. Ова тврдење беше оспорено од страна на Владата и не беше прифатено од страна на Комисјата.

48. Треба да се присетиме дека задача на Судот не е да го разгледува релевантното право и пракса *in abstracto*, туку да утврди дали начинот на кој тие биле применети на или влијаеле врз апликантот дале за повод повреда на член 6 пасус 1 (чл.6-1) (види, помеѓу другите авторитети, пресуда Hauschildt против Denmark од 24 мај 1989, Серија А бр. 154, страна 21, пасус 45).

49. Постојењето на непристрасност за целите на член 6 пасус 1 (чл.6-1) мора да бидат утврдени согласно субјективен тест, односно врз основа на личното убедување на одреден судија во даден случај, како и согласно објективен тест, односно да се утврди дали судијата дал доволно гаранции да се исклучи било какво легитимно сомневање во овој однос (*ibid.*, пасус 46).

50. Во однос на субјективниот тест, личната непристрасност на судијата мора да се претпостави се додека не се појави доказ за спротивното (*ibid.*, пасус 47); апликантот не приложил никакви докази кои укажувале дека судијата во конкретниот случај бил лично пристрасен.

51. Во однос на објективниот тест, мора да биде утврдено дали, сосема одвоено од личното однесување на судијата, има уверливи факти кои можат да покренат сомнение во однос на неговата непристрасност. Тука е во прашање довербата којашто судовите во демократско општество мора да ја влеваат во јавноста и пред се, доколку се во прашање кривичните постапки, кај обвинетиот. Соодветно, секој судија во однос на кој постои легитимна основа од страв на недостаток на непристрасност мора да се повлече.

Ова подразбира дека при одлучувањето дали во даден случај има легитимна основа за стравување дека на одреден судија му недостига непристрасност, гледиштето на обвинетиот е важно, но не е одлучувачко. Она што е одлучувачко е дали стравот можат да се смета да биде објективно оправдан. (ibid., пасус 48.)

52. Судот утврди дека во конкретниот случај Кривичниот суд во Рејкјавик одржал дванаесет расправи помеѓу 10 септември 1985 и 16 јуни 1986. Јавниот обвинител бил отсутен од следните шест расправи кои биле посветени на следните наведени работи:

a) 10 септември 1985: по барање на апликантот (кој исто така бил отсутен), судот одлучи да го одложи судењето (види пасус 16 погоре);

b) 17 септември 1985: оваа расправа била од подготвителен карактер (види пасус 16 погоре);

c) и d) 24 и 25 септември 1985: судот одлучувал само за процедурални работи, неповрзани со основот на случајот (види пасуси 17-18 погоре);

e) 3 јуни 1986: апликантот ја поднел неговата писмена одбрана (види пасус 23 погоре);

f) 16 јуни 1986: судот ја донел својата одлука (види пасус 24 погоре).

Од друга страна, Јавниот Обвинител, со еден исклучок, бил присутен на сите расправи на кои што биле приложувани докази и биле сослушувани сведоци (9 и 25 октомври 1985, 15 ноември 1985, 31 јануари 1986 и 17 февруари 1986, види пасуси 20-21 погоре). Исклучокот била расправата на 17 февруари 1986, која што во суштина била посветена на видео снимката на телевизиската програма. И апликантот и обвинителот се појавиле на следната расправа на 28 април 1986, кога тие утврдиле дека не е потребна дополнителна истрага (види пасус 22 погоре).

53. Може да се види од претходното дека на тие расправи на кои Јавниот Обвинител бил отсутен, Кривичниот суд во Рејкјавик не бил повикан да спроведува било каква истрага во однос на основата на предметот, а камоли да преземе било какви функции кои би можеле да бидат исполнети од обвинителот ако тој би бил присутен. Во тие случаи, судот не смета дека таквите стравови, какви што апликантот можел да ги има, на сметка на отсуството на обвинителот, во однос на недостатокот на непристрасност на судот на Рејкјавик можат да бидат оправдани.

54. Следствено, немало повреда на член 6 пасус 1 (чл.6-1).

II) НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА ЧЛЕН 10 (чл.10)

55. Г-дин Thorgeir Thorgeirson тврдел дека тој бил жртва на повреда на член 10 (чл.10) од Конвенцијата, која гласи како што следи:

„ 1. Секој човек има право на слобода на изразувањето. Ова право ги опфаќа слободата на мислење и слободата на примање и пренесување информации или идеи, без мешање на јавната власт и без оглед на границите. ...

2. Остварувањето на овие слободи, коешто вклучува обврски и одговорности, може да биде под одредени формалности, услови, ограничувања и санкции предвидени со закон, кои во едно демократско општество претставуваат мерки неопходни за државната безбедност, територијалниот интегритет и јавната безбедност, заштитата на редот и спречувањето на нереди и злосторства, заштитата на здравјето или моралот, угледот или правата на другите, за спречување на ширењето на доверливи информации или за зачувување на авторитетот и непристрасноста на судството.“

Овој навод беше прифатен од Комисијата, но оспорен од страна на Владата.

56. Судот смета – и тоа не беше оспорено – дека осудата на апликантот и казната за клевета од страна на Кривичниот суд во Рејкјавик од 16 јуни 1986, потврдена од страна на Врховниот суд на 20 октомври 1987 (види пасуси 24-25 и 27 погоре), претставуваат мешање во неговото право на слобода на изразување. Такво мешање претставува повреда на член 10 (чл.10) освен ако било „пропишано со закон“, имало за цел или цели која/и е или се легитимни согласно член 10 пасус 2 (чл.10-2) и било „потребно во демократско општество“ за претходно споменатите цел или цели.

А. Дали мешањето било „пропишано со закон“?

57. Апликантот повикувајќи се на одвоеното мислење на член на Врховниот суд во неговиот случај (види пасус 28 погоре), тврдеше дека член 108 од Кривичниот закон, како што е толкуван

во рамките на уставното право на слобода на изразување, не може да претставува соодветна основа за неговата осуда.

58. Меѓутоа Судот смета дека начинот на кој што Кривичниот суд во Рејкјавик и, последователно, мнозинството од Врховниот суд (види пасуси 24 и 27 погоре); го толкувале и примениле тој член во конкретниот случај не бил исклучен поради неговиот текст (види пасус 31 погоре) и бил, згора на тоа, подржан со преседан (види пасус 32 погоре). Над се, основна работа е на националните власти, особено судовите, да го толкуваат и применуваат домашното право (види, помеѓу другите авторитети, пресудата *Kruslin* против *France* од 24 април 1990, Серија А бр. 176-А, стр. 21, пасус 29). Следствено, Судот се согласува со Владата и Комисијата дека мешањето било „пропишано со закон“.

В. Дали мешањето имало легитимна цел или цели?

59. Не било оспорено дека осудата на апликантот и казната имале за цел заштита на „угледот ... на другите“ и со тоа имала цел која е легитимна согласно оваа одредба.

С. Дали мешањето било „потребно во демократско општество“?

60. При оспорувањето на гледиштето на апликантот и Комисијата дека предметното мешање не било „потребно во демократско општество“, Владата достави поднесоци кои влегуваат во две групи, една која се однесува на прашањето од општиот принцип и друга која се однесува на специфичните околности на случајот.

61. Поднесоците од првата група можат да се сумираат како што следи.

a) Пресудата на Судот Lingens против Austria од 8 Јули 1986 (Серија А бр. 103), пресуда Barfod против Denmark од 22 февруари 1989 (Серија А бр. 149) and пресуда Oberschlick против Austria од 23 мај 1991 (Серија А бр. 204) покажуваат дека широките граници на прифатливиот критицизам во политички расправи не се применува во истата мера во расправи за други работи од јавен интерес. Прашањето од јавен интерес покренато со статиите на апликантот не би можеле да бидат вклучени во категоријата на политички расправи, кои укажуваат на директно или индиректно учество на граѓанин одлучувачкиот процес во демократско општество.

b) Дејствувањата на државните службеници би требало постојано да бидат предмет на остро набљудување и дебата и отворени на критицизам. Меѓутоа, бидејќи тие немале на располагање средства да одговорат, не било дозволиво да ги обвинат, без легитимна основа, за криминално однесување.

c) Со исклучок на разликите наведени под (a), јасно следеше од трите цитирани одлуки дека лице кое тврди дека неговата слобода на изразување била непотребно ограничена истиот морал да ја користи на начин конзистентен со демократските принципи: тој морал да постапува во добра верба во однос на легитимноста на неговите изјави и да ги пренел на начин кој бил соодветен со демократските цели; притоа, изјавите морале ефективно да ги промовираат тие цели и да бидат подржани со факти.

62. Во однос на специфичните околности од случајот, Владата ги даде следните поднесоци.

a) На изјавите на апликантот во неговите статии им недостига објективна и фактичка основа. Полициската бруталноста била многу невообичаена во Исланд; во последните петнаесет години, само во два наврати полицајци биле осудени за физички напад.

Приказната за младиот човек во локалната болница наведена во првата статија (види пасус 9 (8) – (9) погоре) е целосно неточна и едноставно била измислена за да даде аргументи за кампањата против полицијата. Апликантот одбил да соработува во расчистување на оваа работа и не приложил никакви докази за да го поткрепи своето тврдење. Во врска со тоа, Владата се повикала на изјава од одреден г-дин Trausti Ellidason, кој бил во болницата во релевантното време, и на постапката пред Кривичниот суд Рејкјавик. (види пасус 21 и 24 погоре). Иако бил случајот на Skafti Jónsson (види пасус 8 погоре) кој го инспирираше апликантот да дејствува, неговата прва статија не беше заснована тој случај, кој беше опишан како „од мало значење“. Напротив, се занимаваше со полициска бруталност која никогаш немала да биде изведена на знаење на јавноста и тврдеше дека „реалниот проблем“ беше „во суштина поголем и многу повеќе застрашувачки“ (види пасус 9(4) погоре). Во втората статија, апликантот не се занимавал со поединечни случаи, туку за ситуација која се состои од најмалку неколку стотици случаи (види пасус 10(8) погоре).

б) Статиите на апликантот не беа ограничени на критицизам на начинот на кој полицијата ги извршуваше нејзините должности. Основната цел на авторот не беше да се залага за нов метод на истражување на поплаките против полицијата, туку да нанесе штета на угледот на полицијата во Рејкјавик како целина, со специфични обвинувања за непристојно однесување, вклучувајќи сериозен криминал.

с) Дури и ако се прифати дека имало фактичка основа за изјавите на апликантот, тој очигледно ги пречекорил сите разумни граници со употреба на пакосен, навредувачки и навредлив јазик и преку осудување на полицијата на тенка основа.

d) Изречената казна, која што не вклучуваше конфискација на статиите, беше безначајна и најверојатно немаше да обесхрабрат отворена дискусија за прашања од јавен интерес.

63. Судот припомнува дека слободата на изразување претставува една од суштинските основни на едно демократско општество; подведено под пасус 2 од член 10 (чл.10-2), е применливо не само на „информација“ или „идеи“ кои се примаат со одобрување или се сметаат како не навредливи или како индиферентни работи, туку исто така и на тие кои навредуваат, шокираат или нарушуваат. Слобода на изразување, како што е наведено во член 10 (чл.10), е предмет на одреден број на исклучоци кои, сепак, мора да бидат тесно толкувани и потребата за било какви ограничувања мора да биде убедливо утврдена (види пресуда *Observer and Guardian против the United Kingdom* од 26 Ноември 1991, Серија А бр. 216, страни 29-30, пасус 59).

Во конкретниот случај, апликантот ги изразил своите гледишта со нивно објавување во весник. Следствено, мора да се земе предвид значајната улога на печатот во Држава во која има владеење на правото (пресуда *Castells против Spain* од 23 април 1992, Серија А бр. 236, стр. 23, пасус 43). Додека печатот не смее да ги пречекори поставените граници, *inter alia*, за „заштита на угледот на ... другите“, сепак е негова должност да ги соопштува информациите и идеите за прашања од јавен интерес. Не само што ја има задачата да соопштува такви информации и идеи: јавноста исто така има право да ги прима. Инаку, печатот не би бил во можност да ја има својата витална улога на „јавен чувар“. (види ја погоре спомената пресуда *Observer и Guardian*, страни 29-30, пасус 59).

64. Во врска со прашањата за општиот принцип покренат од страна на Владата, судот смета дека нема оправдување во својата судска пракса за дистинкција, на начинот кој го сугерира

Владата, меѓу политичка дискусија и дискусија за други прашања од јавен интерес. Нивниот навод со кој се бара да се ограничи правото на слобода на изразување врз основа на признавањето во член 10 (чл.10) дека нејзината употреба „носи во себе должности и одговорности“ не успева да цени дека таква употреба може да биде ограничена само под услови утврдени во вториот пасус од тој член (чл.10-2).

65. Во однос на специфичните околности на случајот, судот не е во можност да го прифати тврдењето на Владата дека на изјавите во статиите им недостасува објективна и фактичка основа.

Првата статија како своја почетна точка има еден специфичен случај за лош третман – случајот Skafti Jónsson – кој беше повод за голема јавна дебата и доведе до кривична осуда за одговорниот полицаец. Неспорно е дека овој инцидент навистина се случил.

Во однос на другите фактички елементи содржани во статиите, Судот забележа дека тие во суштина се состоеле од повикување на „приказни“ или „гласини“ – кои потекнуваат од други лица, а не од апликантот – или „јавно мислење“, кое содржи наводи за полициска бруталност. На пример, цимерите на младиот човек во болницата кои кажале, а болничкиот персонал кој потврдил, дека тој бил повреден од страна на полицијата (види пасус 9(9) погоре). Како што беше потенцирано од Комисијата не било утврдено дека оваа „приказна“ е во целост неточна и чиста измислица. Повторно, според првата статија, апликантот утврдил дека луѓето знаеле за различни приказни од таков вид, кои биле толку слични и бројни што тешко да може да се сметаат за обични лаги (види пасус 9(10) погоре).

Накосо, апликантот во суштина известувал за она што го кажувале другите за полициската бруталност. Тој бил осуден за

кривични дело согласно член 108 од Кривичниот законик делумно поради неуспех да ги оправда оние што се сметаат негови наводи, односно дека неодреден членови на полицијата на Рејкјавик имаат извршено одреден број на физички напади резултирајќи со инвалидност на нивните жртви, како и фалсификување и други кривични дела (види пасуси 9(9)-(10), 10(15) и 24 погоре). Во поглед на барањето апликантот да ја утврди вистината на неговите изјави, тој бил, по мислење на Судот, соочен со неразумна, дури и невозможна задача.

66. Судот исто така не е уверен ниту со наводите на Владата дека намерата на апликантот била да и наштети на угледот на полицијата во Рејкјавик како целина.

Како прво, неговиот критицизам не можел да се земе како напад против сите членови, или било кој одреден член, на полициските сили во Рејкјавик. Како што е наведено во првата статија, апликантот претпоставил дека „споредбено неколку поединци [биле] одговорни“ и да се надеваме дека со независна истрага би се покажало дека само мал дел од полицајците биле одговорни (види пасус 9(19)-(20) погоре. Второ, како што Судот увидел во пасус 65 погоре, апликантот во суштина известувал за она што било кажувано од други лица.

Овие околности – комбинирани со внимателно проучување на првата статија – го потврдуваат неговото тврдење дека неговата цел била да го повика Министерот за правда да формира едно независно и непристрасно тело кое ќе ги испита жалбите за полициска бруталност. Втората статија, која била напишана како одговор на одредени изјави дадени од страна на полициски службеник за време на телевизиска програма, мора да бидат гледан како продолжение на првата статија.

67. Двете статии се однесуваат, што во суштина и не беше оспорувано, на прашања од сериозно јавно значење. Точно е

дека и двете статии биле обликувани во особено тешки услови. Меѓутоа, имајќи ја предвид нивната цел и влијанието што треба да го имаат, Судот е на мислење дека користениот јазик не може да се смета за претеран.

68. И на крај Судот смета дека осудата и казна може да ја обесхрабрат отворената дискусија за прашања од јавен интерес.

69. Имајќи го предвид претходно реченото, Судот дојде до заклучок дека истакнатите причини од страна на Владата не се доволни да покажат дека мешањето било соодветно на легитимната цел кон која се стремело.

70. Со оглед на тоа имало повреда на член 10 (чл.10) од Конвенцијата.

III) ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 50 (чл. 50)

71. Г-дин Thorgeir Thorgeirson бара праведен надоместок по член 50 (чл.50) согласно кој:

„Доколку Судот утврди дека одредена одлука или мерка донесена од некој орган на власта или кое било друго тело на некоја од Високите потписнички е целосно или делумно спротивна на обврските кои произлегуваат од... Конвенцијата и доколку согласно со домашното законодавство на таа држава, може да се само делумен надоместок на предизвиканата штета од последиците на таквата одлука или мерка, со одлука на Судот, доколку за тоа има потреба, ќе биде доделен праведен надоместок, како сатисфакција за оштетената странка.“

A. Работа извршена од страна на апликантот

72. Апликантот бара 875,250 исландски круни за неговата работа на случајот во текот на седум години, за кој тој кажал дека му окупираше четириесет и ден ден годишно од неговото слободно време.

Судот доделува „праведен надоместок“, само „ако е потребно“. Апликантот, кој бил помогнат од адвокат и во Исланд и во Стразбур, не докажал зашто е потребно да му биде надоместено за неговата сопствена работа.

В. Парична штета

73. Апликантот барал 2,020,200 исландски круни како компензација за изгубена заработувачка (24,050 круни месечно за годините во периодот од 1984 до 1991) како резултат на неговиот „статус на дисидент“.

Владата го оспори ова барање, додека Комисијата му остави на Судот да одлучи по ова прашање.

Судот не е во можност да го прифати ова барање бидејќи не беше утврдено дека има значителна врска помеѓу наводната загуба и утврдената работа во тековната пресуда дека го повредила член 10 (чл.10).

с. Издатоци и трошоци

74. Во однос на издатоци и трошоци апликантот барал:

а) 218,160 исландски круни за превод на документите поднесени во постапката пред Стразбур;

б) 134,392 круни за компјутерска обработка на таквите документи;

с) 250,000 круни надоместокот за г-дин Тómas Gunnarsson за 100 часа работа (по 2,008 круни по час, плус 24,5

данок на додадена вредност) во врска со неговото застапување пред институциите на Конвенцијата;

d) 73,473 круни за изречената парична казна и правни трошоци во домашната постапка.

75. Во однос на точките (a) и (b), Владата изразила волја да плати соодветен износ, кој ќе биде утврден од страна на Судот врз основа на поединостите доставени од страна на апликантот. По нивно мислење, точка (c) била разумна.

Од друга страна, Владата потенцирала дека паричната казна и трошоците за домашната постапка никогаш не биле платени од страна на апликантот. Уште повеќе, тие изјавиле дека паричната казна станала неизвршлива поради застареност и дека тие биле подготвени да преземат соодветни мерки да се осигураат дека трошоците нема да бидат наплатени, доколку Судот утврди повреда.

76. Судот ги прифаќа барањата под (a), (b) и (c). Имајќи во предвид судската пракса на Судот на ова поле, како и релевантните плаќања за правна помош направени од Советот на Европа на апликантот, Судот смета дека тој има право да му биде надоместено за издатоци и трошоци сума од 530,000 круни.

ПОРАДИ ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ

1. Одлучи едногласно дека немало повреда на член 6 пасус 1 (чл.6-1) од Конвенцијата;
2. Одлучи со осум гласа против еден дека имало повреда на член 10 (чл. 10);
3. Одлучи едногласно дека Исланд треба да му плати, во рок од три месеци 530,000 круни (петстотини и триесет илјади) исландски круни на апликантот за трошоци и надоместоци;

4. Го отфрли едногласно останатото барање за „правично задоволување“.

Пресудата е изработена на англиски и француски јазик, а донесена е на јавна расправа во Зградата на човековите права во Стразбур на 25 јуни 1992 година.

Rolv Ryssdal

Претседател

Marc-André EISEN

Регистратор

Во согласност со член 51 пасус 2 (чл.51-2) од Конвенцијата и правило 52 пасус 2 од Правилата на Судот, посебното мислење на Г-дин Gardar Gíslason е прикачено на оваа пресуда.

R.R.

M.-A.E.

ДЕЛУМНО ИЗДВОЕНО МИСЛЕЊЕ НА СУДИЈА GARDAR
GÍSLASON

Токму во однос на крајното прашање кое произлегува согласно член 10 (чл.10) – дали во специфичните околности на случајот (види пасуси 65-69 од пресудата) мешањето било “потребно во демократско општество” – јас за жал се двојам од мислењето на мнозинството.

Обвинувањата дека биле извршени кривични дела се или точни или неточни. Се разбира дека е „потребно“ да се ограничат лажни обвинувања за сериозни кривични дела со цел да се заштити угледот или правата на другите. Со оглед на тоа, во случај на клевета, по мое мислење, круцијално е дали или не обвинувањата за сериозни кривични дела биле дадени во добра волја како нејзина вистина.

Иако апликантот, во неговата статија од 7 декември 1983, како своја почетна точка го земал многу дебатираниот случај Skafti Jónsson, потенцирал дека тој сметал дека „е до мала важност“; за него, реалниот проблем бил „поголем и уште повеќе застрашувачки“. Тој се повикал на друг случај, тој за младиот човек кој го видел во болница неколку години претходно и кој бил парализиран од бруталните методи на полицијата во Рејкјавик. По мое видување тој навестил дека овој „случај“ не бил истражен на било каков начин и дека со оглед на тоа ниту еден полицаец не бил распрашан, а уште помалку осуден за виновен. Апликантот не сторил ништо за да ја поткрепи оваа приказна и нема индикации дека младиот човек бил лошо третиран од страна на полицијата. Во случајот на клевета апликантот бил осуден не само за напади и навреди, туку исто така и за гореспоменато обвинување врз полицајците за сериозни

кривични дела, ако истите и воопшто биле извршени, тие би подлежеле на тешки казни.

Имајќи го предвид горното, јас целосно го подржувам размислувањето на Судот во неговата пресуда *Varfod* против Denmark од 22 февруари 1989 (Серија А бр. 149, страна 14, пасус 35). Г-дин Mr Thorgeir Thorgeirson бил осуден не за критицизам туку за клевети против членови на полицијата во Рејкјавик, кои имале за цел не само да ги направат пониски во очите на јавноста, туку и да ги изложат на омраза и презир, и тие обвинувања биле објавени без било какви поткрепувачки докази или друго оправдување.

Со оглед на тоа мое мислење е дека немало повреда на член 10 (чл.10) со оглед на околностите во конкретниот случај.

Во однос на член 50 (чл.50) јас гласав врз основа на наводите на мнозинството во поглед на член 10 (чл.10).